

Sighetul-Marmației

— memorie justițiară

În iulie a.c., împreună cu alți șapte elevi din Republica Moldova, am luat calea Sighetului, localitate situată în partea de nord-vest a României, asociată, pe bună dreptate, de către poeta Ana Blandiana cu un buchet de flori așezat într-o vază: Marea Neagră. Autocarul Chișinău-București ne-a adus în micul Paris. O întâlnire de neuitat. Grație atenției și bunăvoinței celor de la Fundația Academia Civică, am trăit emoții deosebite, care mă urmăresc și azi. Mă întreb unde se află acel izvor din care beau apă acești oameni cu suflet mare: Zinovia Pavlica, Luminița Iosub, Virginia Ion, Ana Cârstea? Deplasarea spre Sighet cu trenul București-Sighet a început la apusul soarelui, de aceea n-am contemplat imaginile ce se perindau prin fereastră. În zorii zilei am constatat că priveliștile Sighetului îți taie respirația. Timp de 10 zile hotelul Coroana a fost casa noastră. În sala de conferințe a Memorialului Victimelor

Comunismului și al Rezistenței au avut loc cursurile Școlii de Vară, ediția a X-a, organizate de Fundația Academia Civică în colaborare cu Fundația Konrad Adenauer, cu sprijinul Serviciului cultural al Ambasadei Franței la București și al Institutului Polonez. Rectorul Școlii de Vară, Stephane Courtois, moderatorul Romulus Rusan și președintele-fondator Ana Blandiana s-au remarcat printr-o bunăvoință deosebită. Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței este un proiect al Fundației Academia Civică, desfășurat din 1993 și aflat din 1995 sub egida Consiliului European.

Școala de Vară a întocmit un program variat și foarte consistent, în program un loc aparte a revenit prelegerilor ținute de istorici cu renume, savanți, analiști politici, sociologi din România (Andrei Pleșu, Alexandru Zub, Nicu Ioniță, Rodica Palade), Marea Britanie (Denis Deletant, Londra), Franța (Stephane Courtios, Paris), Polonia (Alicja Wancerz-Gluza, Varșovia, Konrad Bialecki, Poznan), Germania (Helmut Muller-Enbergs, Berlin), Luxemburg (Michel Thomas Penette), Republica Moldova (Emilian-Galaicu Păun).

Emoții profunde am trăit în timpul vernisării sălilor: Rezistența anticomunistă din România, Femei în închisori, Reprimarea culturii: artiști în închisoare. Atelierele de istorie orală au elucidat momente de neuitat. Am ascultat comunicarea domnului Nicu Ioniță (Pașcani) despre traumele postdențențe cu lacrimi în ochi. Trebuie să recunosc că este un merit ieșit din comun atât al organizatorilor, cât și al conferențiarilor să aduni circa 100 de elevi din toate

judetele României și din Republica Moldova în fiecare an și să le deschizi ochii asupra unei felii de istorie dificilă cum este aceea din timpul dictaturii comuniste. Buna-voința organizatorilor a depășit așteptările noastre atunci când ușile bibliotecii Fundației Academia Civică s-au deschis și am luat cunoștință de noi titluri de carte, pentru ca apoi unele dintre ele (alegerea ne-a aparținut) să ne fie oferite în dar. Mulți participanți ai Școlii de Vară au beneficiat de premii (Miron Costin, Arvunescu — colecții bogate de beletristică) și de aprecieri.

Am plecat de la Sighet susținând excepționala idee enunțată de Ana Blandiana, sufletul acestei școli, referitoare la memorie ca formă de justiție. Am revenit acasă cu o altă viziune asupra unor evenimente, informată despre practici politice de genul fascismului și comunismului, am revenit acasă cu dorul de adevăr, de schimbare, de libertate. Pentru mine Școala de Vară de la Sighet a însemnat o experiență unică.

Vă propun în continuare câteva fragmente din eseul prezentat la acest concurs cu subiectul: „Consultați Raportul Comisiei Prezidențiale pentru analiza dictaturii comuniste și dezvoltăți în scris trei recomandări din finalul raportului pe care le considerați prioritare”.

Motto: Ar rămânea puțin din ce numim conștiință, dacă am putea șterge din minte consecințele firești ale faptei rele.

Nicolae Iorga, *Multatuli*

(...) Regimul comunist a marcat societatea lăsând amprente greu de înlăturat, care periclitează dezvoltarea rațiunii sociale. Politica promovată de regimul comunist a fost o politică de teroare, mascată de voalul de promisiuni proliberale și prooccidentale de nerealizat, promisiuni science-fiction care au viciat mentalitatea oamenilor, mulți dintre care plutesc și astăzi pe valurile disperării și ale sărăciei. Minciuna, corupția și fărâdeleaga sunt flagelurile regimului comu-

nist, care au distrus sistemul de valori general-umane. Regimul comunist nu este apt să accepte drepturile omului. Iată de ce țările guvernate de așa-numitele coaliții roșu-oranj sunt responsabile de numeroase dosare la CEDO. Oamenii din perioada comunistă au jucat forțat pe scena creată de dictatura comunistă. A venit timpul să examinăm și să reevaluăm piesele lor de teatru spre o mai bună înțelegere a acestora.

(...) Primul deceniu al mileniului trei se derulează frenetic, fiecare generație se distanțează vertiginos de anii regimului comunist. Astăzi acest regim, pentru a supraviețui, încearcă să-și pună altă mască, să joace altă piesă, să trateze altfel anumite principii ale programului său. Să nu-i oferim această șansă, să reflectăm veridic în mass-media politica acestui partid, să analizăm substanțial și detaliat consecințele politicii în discuție în pagini web, pliante și monografii. Fiecare tânăr trebuie

să ia cunoștință de crimele săvârșite de acest regim, de politica represivă pe care a promovat-o consecvent decenii la rând, de îndobitocirea la care au fost supuși părinții și bunicii noștri. Informarea obiectivă este garantul unui viitor prosper. Organele de resort ale statului trebuie, în primul rând, să se implice în ceea ce privește „declararea crimelor și abuzurilor regimului comunist — în baza dovezilor existente — ca fiind crime împotriva umanității și, în consecință, imprescriptibile juridic”. (...) Consider de datoria unei societăți democratice să aibă discernământ, curaj și să condamne crimele regimului totalitar conform legilor juridice funcționale într-o societate democratică. A te limita la declararea crimelor împotriva umanității, comise de către regimul comunist, fără a le condamna vehement și irevocabil înseamnă a deveni complice la subjugarea în continuare a popoului român.

TAMARA GOLBAN

cl. a XII-a, Liceul Teoretic „Vasile Lupu”, Susleni, Orhei

Impresii despre Școala de Vară de la Sighet

Dacă ai avut vreodată posibilitatea de a păși pragul Memorialului de la Sighet, ar trebui să te consideri o persoană norocoasă. La fel ca mine. Anume acea clipă poate schimba cursul destinului tău care, până atunci, se alimenta cu idei și concepții nesigure, deloc rezistente. Doar atunci când te afli în perimetrul acestui muzeu, simțindu-i suflul puternic ancorat de istoria suferinței poporului român, conștientizezi – ca în fața unei oglinzi – adevărul. Un adevăr care rezistă prin dimensiunea mărturiilor victimelor regimului comunist. Mărturii care ar trebui să ne elibereze, odată pentru totdeauna, de teroarea și spaima istorică la care am fost supuși.

Școala de Vară de la Sighet a făcut lumină în inimile și sufletele noastre. Să nu lăsăm să ni se închidă această carte de adevăr istoric, căci altfel, cale de întoarcere la viață nu există.

Noua indoială a lui Dante, Paradis 7